

Van Ring naar Park

Wie als fietser of wandelaar voor het rode licht van de Stadsring staat te wachten, beseft waarschijnlijk niet dat hier tot eind jaren 50 van de vorige eeuw het water van de Lunterse of Heiligenbergerbeek stroomde. Geen wonder: aan dit verleden doet niets tot weinig meer denken. De Stadsring is een verkeersader, functioneel en gericht op optimale doorstroming van autoverkeer. Asphalt, verkeerslichten en verkeersborden domineren het beeld. Hoe mooi zou het zijn om de Stadsring te transformeren naar een plek met toekomstwaarde en betekenis voor bewoners en bezoekers van de stad?

door JOHANNA VAN DER WERFF

Tot 1959-1960 vormden de plantsoenen en de oude stadsbuitengracht een groen en waterrijk, parkachtig singelgebied dat de oude Amersfoortse binnenstad omsloot. Het parkontwerp van de tuinarchitecten J.D. Zocher jr en H. van Lunteren uit ca. 1830 is goed overeind gebleven, op het westelijk deel na. Nog altijd kennen de plantsoenen een grote afwisseling van open en gesloten delen, met bijzondere doorkijkjes, kronkelende paden, bomen, heesters en kruiden, zoals ooit bedoeld. Het groene singelpark rondom de verder stenige binnenstad biedt een aangename rustplek voor bewoners en bezoekers, voor dieren en insecten. De nabijgelegen Stadsring heeft echter grote impact op de belevingskwaliteit van het park. Geluid en uitstoot van autoverkeer domineren sterk en doen afbreuk aan de verblijfskwaliteit.

DOMINANTIE AUTO

In de jaren 50 van de vorige eeuw deed de heilige mantra van 'autobereikbaarheid tot voor de deur' als

ARCHIEF EEMLAND

Het Beukenlaantje, de Beek en het plantsoen bij Amicitia, ca 1930. Eind jaren 50 werd het water gedempt en de bomen gekapt om plaats te maken voor de Rondweg. Links: Autoverkeer op de Stadsring bij de Grote Haag, 2007.

hoger ideaal wereldwijd zijn intrede. De auto werd hét vehikel voor economische ontwikkeling. In veel steden in binnen- en buitenland werd geen ingreep geschuwd om auto's zo veel mogelijk een dominante rol en letterlijk vrij baan te geven. Grote delen van steden werden gesloopt om vrije doorgang voor autoverkeer te bewerkstelligen. In Amersfoort werd de Langestraat een drukke verkeersader.

De aanleg van de Stadsring werd door het toenmalige gemeentebestuur omarmd. Een aanzienlijk deel van de bestaande beek werd gedempt en eeuwenoude bomen werden gekapt om plaats te maken voor een rondweg rond het centrum, de Stadsring.

GEKANTELD DENKEN

Het denken over steden kantelt de laatste decennia wederom sterk. Alom dringt het besef door dat leefbare, gezonde en energieke steden om andere stedenbouw en andere keuzes vragen. Zo willen we niet meer bouwen in de weilanden en streven veel stadsbestuurders naar

LYDIA EDELKOOT

compacte steden die goed doorloopbaar zijn en goed te ontsluiten met openbaar vervoer.

Wereldwijd blijkt de vitaliteit van steden toe te nemen als de auto uit zijn dominante positie wordt teruggedrongen. Steeds meer bestuurders pakken de handschoenen ook daadwerkelijk op. Onlangs maakte Frankrijk bekend dat autoverkeer op de Parijse Champs Élysées rigoureus zal worden teruggedrongen. Dichterbij, in Utrecht, is water teruggebracht op plekken waar dat voorheen in de stad aanwezig was. Niet alleen blijkt de verblijfskwaliteit op die plekken zelf te verbeteren, ook in de rest van de stad treedt een opvallend en onverwacht 'verdampingseffect' van het autoverkeer op. Mensen komen minder met de auto, kiezen voor alternatief vervoer of gaan lopen.

IMOS

AUTOLUWE BINNENSTAD

Amersfoort zette in het verleden al eens de stap om het autoverkeer uit de binnenstad te weren. Delen van de stad zijn autovrij verklaard. Dit denken zet door. In de huidige tijd realiseren steeds meer bestuurders, ondernemers en bewoners van de stad zich, dat door de auto te weren uit de stad veel kwaliteit te behalen is. Onlangs besloot het gemeentebestuur van Amersfoort dan ook tot een historische stap in het proces naar een autoluwe binnenstad.

INITIATIEF VANRINGNAARPARK

Het initiatief *van Ring naar Park* past in deze nieuwe tijdgeest. De initiatiefnemers zijn zeven burgers die vanuit diverse hoeken werkzaam zijn in en mét de stad en die zich hard willen maken voor een stad met betere verblijfswaarden, belevingskwaliteit en ecologische waarden. Het burgerinitiatief ziet momentum én grote kansen voor een groenblauwe transformatie van de huidige Stadsring naar een parkachtige ge-

Boven: Park ter hoogte van Amicitia, artist impression.

Rechts: Plantsoen

Oost, artist impression.

Johanna van der Werff is lid van de kopgroep van Ring naar Park.

bied met water, met hooguit een zeer autoluwe karakter, om zodoende ook de kwaliteiten van het bestaande Zocherplantsoen te versterken. Om zo te komen tot een stadspark dat uitnodigt tot bewegen, ontmoeten en verbinden.

NATIONALE OPGAVEN

Het toekomstperspectief dat het burgerinitiatief voor ogen heeft, is overigens niet de terugkeer naar het historische beeld. Het verleden kan weliswaar uitstekend dienen als een inspirerende referentie, maar het groenblauwe, parkachtige gebied zal vooral een eigentijds antwoord moeten geven op hedendaagse grote nationale opgaven, zoals de energietransitie, klimaatadaptatie, hittestress en waterberging. Deze vraagstukken vragen steeds dringender om oplossingen en kunnen een grote slag slaan in de noodzakelijke verduurzaming van Amersfoort.

De transformatie van de Stadsring naar een groenblauw parkgebied zal mogelijk een proces van lange adem zijn en gefaseerd plaatsvinden. Stapsgewijs en integraal wordt gekoerst op een groenblauwe schakel als spilfunctie in de verduurzaming van Amersfoort, met het oog op de toekomst, met het oog op toekomstige generaties. Juist nu. De kansen liggen er volop.

ADHESIE

Het initiatief *van Ring naar Park* ontmoet veel ondersteuning, zowel vanuit bewoners van de stad, vanuit fracties van politieke partijen, van ondernemers in logistiek, horeca en vanuit andere hoeken. Er heeft zich daarmee een tweede schil ontwikkeld van Amersfoorters die zich

IMOS

achter het initiatief scharen en mee willen denken. Uiteraard zijn er ook twijfels. Die zijn er bij iedere grote ontwikkeling, zoals de geschiedenis ons leert. Het volgende gedachtenexperiment is dan ook interessant. Als het besluit om de Beek te dempen om daar de Stadsring aan te leggen nu genomen zou moeten worden. Wat zou dan de reactie van de stad zijn? ●

Voor meer informatie zie de website vanringnaarpark.nl. Reacties op het initiatief van Ring naar Park zijn van harte welkom. Mail naar initiatief@vanringnaarpark.nl.